

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Вченої ради
Факультету гуманітарних
технологій

/ Н.В. Махня
«28» серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
(Цикл дисциплін загальнонаукових (філософських) компетентностей)

**ФІЛОСОФІЯ НАУКИ ТА МЕТОДОЛОГІЯ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**
(назва навчальної дисципліни)

шифр (за ОНП) – ОД1

Рівень вищої освіти – доктор філософії

Галузі знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальність 033 Філософія

Освітньо-наукова програма «Політична філософія»

2021 – 2022 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки та методологія наукових досліджень» підготовки здобувачів освітньо-наукового рівня «доктор філософії» галузь знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 033 Філософія, освітньо-наукова програма «Політична філософія» – 15 стор.

Робоча програма складена на основі програми навчальної дисципліни «Філософія науки та методологія наукових досліджень» шифр (за ОНП) – ОД1.

РОЗРОБНИК:

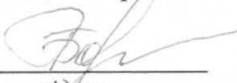
Бойко Анжела Іванівна, проф., д.філос.н., завідувач кафедри ФІПН

(ПІБ, наук.ст., вчене зв., посада НПП кафедри, що розробили програму)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософських і політичних наук.

Протокол засідання кафедри № 1 від 27 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

_____ *підпис*

/Бойко А.І./
ПІБ

Обговорено та рекомендовано до затвердження методичною комісією факультету гуманітарних технологій.

«27» серпня 2021 р., протокол № 1

Голова методичної комісії факультету гуманітарних технологій

_____ *підпис* /Лисенко А.І./
ПІБ

1. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище, ім'я, по батькові	Бойко Анжела Іванівна
Науковий ступінь	доктор філософських наук
Наукове звання	професор
Посада	Завідувач кафедри ФІПН
Місце роботи	кафедра філософських і політичних наук ЧДТУ
Адреса кафедри	ауд. 709, І корпус, бул. Шевченка, 460, м.Черкаси
Контактний телефон	+38 047 251 16 39
Профайл викладача	https://departments.chdtu.edu.ua/lf/kfs/staff/item/7180-boiko-anzhela-ivanivna
e-mail:	a.boiko@chdtu.edu.ua
Профайл дисципліни	
Розклад консультацій	На сайті кафедри

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Загальні характеристики		Навчальне навантаження з дисципліни	
			Денна форма навчання	Заочна форма навчання
<i>Галузь знань</i> 03 Гуманітарні науки	Обов'язкова		Курс підготовки:	
			1	1
<i>Спеціальність</i> 033 Філософія	Загальна кількість кредитів ЄКТС	6	Семестр підготовки:	
	Загальна кількість годин	180	1	1
<i>Освітня програма</i> «Політична філософія»	Кількість аудиторних годин	64	Лекції	
			32	6
	Кількість годин самостійної роботи	116	Практичні, семінарські	
			32	4
<i>Освітній рівень</i> Доктор філософії	Мова навчання – українська		Лабораторні	
			Самостійна робота	
			116	170
			Форма підсумкового контролю	
		іспит	іспит	

3. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни	формування у здобувачів наукового ступеня «доктор філософії» парадигми наукового мислення, осягнення основних напрямків розвитку філософії науки як галузі філософського знання, її становлення в рамках світової та вітчизняної філософської думки, тенденціями сучасних наукових парадигм.
Завдання вивчення дисципліни	<ul style="list-style-type: none">- усвідомлення соціальних процесів в житті людини, що зумовили виникнення наукового типу світогляду;- осягнення широкої палітри поглядів, ідей, закономірностей філософської рефлексії наукової діяльності;- ознайомлення з досягненнями світової та вітчизняної наукової думки через призму аналізу основних типів наукової раціональності;- навички компаративістського методу дослідження наукових ідей та текстів; - критичне осмислення подій та явищ наукового життя, використання філософської рефлексії для формування власної наукової світоглядної парадигми;- використання філософської методології в оформленні матеріалу власного наукового дослідження.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

№ з/п	Результати навчання
1	PH ₂ . Проводити теоретичні та прикладні дослідження на рівні останніх світових досягнень з інженерії програмного забезпечення та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.

2	РН ₆ . Вміти підготувати рецензовану наукову публікацію з інженерії програмного забезпечення та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.
3	РН ₈ . Застосувати загальні принципи та методи інженерії програмного забезпечення інформаційних технологій, а також методологію наукових досліджень у власних дослідженнях у сфері інженерії програмного забезпечення та у викладацькій практиці.
4	РН ₁₀ . Демонструвати дотримання етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.
5	Розробляти алгоритми розв'язання задач, демонструвати самостійність міркувань та умовиводів у нестандартних пізнавальних ситуаціях.
6	Розробляти методологічні схеми та пізнавальні засоби, що властиві обраній предметній області, застосовувати їх для ефективного вирішення задач програмної інженерії.
8	Здійснювати інтелектуальний пошук та застосовувати інноваційні підходи в філософських та соціально-політичних дослідженнях.
9	Розробляти аргументативні стратегії, доказово й обґрунтовано викладати результати наукового дослідження.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ

До початку вивчення дисципліни «Філософія науки та методологія наукових досліджень» здобувачі ступеня вищої освіти рівня «доктор філософії» повинні мати базові знання з дисциплін «Філософія» (ОР бакалавр), «Етика» (ОР бакалавр), «Методологія наукової діяльності» (ОР магістр).

6. ПОСТРЕКВІЗИТИ

Курс «Філософія науки та методологія наукових досліджень» слугує теоретичним фундаментом для подальшої професійної підготовки здобувачів освіти та їхньої науково-дослідної діяльності і є основою для вивчення таких дисциплін, як «Інформаційні технології та бази даних», «Специфіка філософського пізнання і викладання філософських дисциплін», «Асистентська науково-педагогічна практика», «Управління науковими проектами».

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В ході вивчення дисципліни широко використовуються методи проблемного та інтерактивного навчання. Зокрема, лекція (проблемна, лекція-дискусія, лекція-візуалізація) із застосуванням комп'ютерних інформаційних

технологій (PowerPoint-презентація, Padlet), пояснення, бесіда, демонстрація відеоматеріалів, кейс-методи, тренінгові завдання, індивідуальні та групові дослідницькі проекти.

8. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Філософія науки, її предмет та проблематика

Наука як складне системне явище, що потребує філософського осмислення. Філософія науки як галузь пограниччя філософії та конкретного наукового знання. Характерні риси науковості: системність, відтворюваність, детермінованість, доступність для узагальнень та передбачень, проблемність, верифікованість, критичність, орієнтація на практику. Проблеми походження науки та її періодизації. Плюралізм думок щодо «точки біфуркації» та виникнення науки. Основні періоди в історії становлення та розвитку науки. Об'єкт та предмет філософії науки. Два рівні наукового пізнання: емпіричний та теоретичний. Співвідношення емпіричного та теоретичного рівнів наукового пізнання з чуттєвим та раціональним пізнанням. Єдність та різниця емпіричного та теоретичного рівнів наукового пізнання, їх предмет дослідження.

Тема 2. Методи наукового пізнання

Основні методи наукового пізнання: спостереження та експеримент, їх структурні компоненти. Роль приладів в сучасному науковому пізнанні. Моделювання як специфічний метод наукового пізнання. Проблема прототипу та моделі. Формалізація як метод наукового пізнання, здатний до вивчення об'єкту пізнання через вивчення знання про нього. Загальна структура формалізації: символізація, перетворення, інтерпретація. Стандарти процедури формального дослідження: несуперечливість, коректність, адекватність. Роль логіки та математики в розробці методів формалізації. Достоїнства формалізації. Відносність «кордонів формалізації». Проблема виміру як методу. Наукові поняття: класифікаційні (якісні), порівняльні, кількісні. Кількісні поняття та процедура виміру. Співвідношення якісних та кількісних понять. Застосування кількісних понять. Гіпотетико-дедуктивна схема розвитку наукового знання. Пояснення і передбачення. Процедури обґрунтування теоретичних знань. Зміст процедури співставлення теорії та досвіду. Відносний пріоритет досвіду. Критерії вибору теорії: принципова перевірність, максимальна узагальненість, передбачувальна сила, принципова простота, системність.

Тема 3. Наука як тип раціональності

Наука і духовна культура. Функції науки в житті суспільства. Підстави науки як система регулятивів, що детермінують мету і способи отримання наукового пізнання, уявлення і розуміння реальності, що вивчається, а також форму і ступінь обґрунтування наукового знання і його включення в людську

культуру. Логікоепістемологічні нормативи науки: опис, пояснення, системність, доказовість та обґрунтованість, евристичність. Соціокультурні норми науки: прагматична, прогностична, експертна. Головні критерії науковості: теоретичність, обґрунтованість, системність, раціональність, верифікація. Критерії науковості як результат історичного розвитку науки та культури. Наукова картина світу як форма систематизації та узагальнення наукових знань. Різновиди наукової картини світу за рівнем узагальнення: загальнонаукова, галузі наук, окремого комплексу наук. Раціональність як здатність упорядковувати сприйняття світу. Наука як особливий тип раціональності. Типи наукової раціональності: класичний, некласичний, посткласичний. Традиціоналістський та технократичний типи розвитку цивілізації та їх базисні цінності.

Тема 4. Історична зміна типів наукової раціональності

Генезис та становлення теоретичного знання в античній культурі. Формування передумов наукового мислення в середньовічних університетах. Становлення дослідної науки в культурі пізнього Середньовіччя та Відродження. Наукова революція XVI-XVII століть: формування основ математичного природознавства. Раціоналізм та емпіризм як основні філософсько-методологічні програми в науці Нового часу.

Тема 5. Класична наукова парадигма

Класична наука XVIII-XIX століть. Роль Просвітництва в розвитку науки. Позитивістська традиція в філософії науки: класичний позитивізм і емпіріокритицизм. Проблемне поле та принципіві положення логічного позитивізму та постпозитивізму. Критичний раціоналізм Карла Поппера. Наукові, методологічні та філософські витoki постпозитивізму. Основні принципи і проблематика постпозитивізму. Мислителі постпозитивного напрямку: Томас Кун, Імре Лакатос, Джеральд Холтон, Пол Фейєрабенд. Проблема включення нових теоретичних уявлень в культуру.

Тема 6. Філософська рефлексія сучасного етапу розвитку науки

Головні характеристики сучасного етапу розвитку науки. Наукові революції як «точки біфуркації» в розвитку знання. Типи наукових революцій: глобальна, комплексна, науково-технічна. Три глобальні наукові революції. Нелінійність росту наукового знання. Наука в контексті сучасної цивілізації. Сцієнтизм та антисцієнтизм. Наука та паранаука. Комп'ютеризація науки, її проблеми та наслідки. Етичні проблеми сучасної науки, правила академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності. Криза ідеалу ціннісно-нейтрального наукового дослідження.

Тема 7. Соціально-гуманітарне знання та його специфіка Особливості соціально-гуманітарного знання. Типові характеристики соціально-гуманітарного пізнання. Специфіка об'єкту соціально-гуманітарного пізнання. Неможливість сприйняття об'єкту соціально-гуманітарного пізнання безвідносно до суб'єкту пізнання. Проблема генези соціально-гуманітарного знання та його дисциплінарна структура. Роль філософії в формуванні і розвитку соціально-гуманітарного знання. Природа цінностей та їх роль в соціально-гуманітарному пізнанні.

Тема 8. Особливості методології соціально-гуманітарного пізнання

Специфіка суб'єктно-об'єктних відносин і особливості методології соціальногуманітарного пізнання. Поняття факту в соціально-гуманітарному знанні. Роль мови в розвитку соціального та гуманітарного знання. Традиції, зразки, попереднє розуміння в контексті смислопокладання. Проблема об'єктивності пізнання в соціальних і гуманітарних науках. Співвідношення віри та наукового знання. Поняття особистості в соціальних і гуманітарних науках.

Тема 9. Методологія наукового дослідження як підрозділ філософії науки

Метод і методологія. Класифікація методів. Основні моделі співвідношення філософії і спеціальних наук. Функції філософії в науковому пізнанні.

Загальнонаукові методи і прийоми дослідження. Нормативний характер методологічних принципів науки. Загальнонаукові методологічні принципи як вимоги до наукової теорії. Вимога перевірюваності або принцип спостережуваності. Вимога максимальної узагальненості теорії або її пояснювальної сили. Вимога передбачувальної сили теорії. Вимога принципової простоти теорії. Розуміння і пояснення.

Основні методологічні програми сучасності: індуктивізм, фальсифікаціонізм, конвенціоналізм, історизм. Критицизм і раціональність в концепції К. Поппера. Релятивність норм пізнавальної діяльності (М.Полані). Еволюційна епістемологія і еволюційна програма Ст.Тулміна. Історико-еволюціоністський напрям (Т.Кун). Логіко-нормативна модель зростання знання в науково-дослідницькій програмі І.Лакатоса. Плюралізм в епістемології П. Фейєрабенда. Тематичний аналіз науки (Дж.Холтон).

Стилі наукового мислення та методологічні проблеми програмної інженерії. Стиль наукового мислення як конкретно-історичний спосіб існування ідеалів і норм наукового дослідження, що відповідає науковій картині світу свого часу. Методологічні принципи як складова стилю наукового мислення, історичний характер методологічних принципів конкретних наук інженерії програмного забезпечення, їх евристична роль. Ідеали і норми пояснення в фізиці

в інженерії як методологічні настанови: принцип причинності, принцип дальності і близькодії, принципи збереження.

Філософські основи технічних наук. Філософська методологія та її застосування у сфері знань програмної інженерії. Застосування, загальнонаукових принципів та методів інженерії програмного забезпечення інформаційних технологій, а також методологію наукових досліджень у власних дослідженнях та у викладацькій практиці. Методика підготовки наукових публікацій та забезпечення несуперечливості трактування результатів досліджень загальнонауковим принципам та закономірностям. Формування критеріїв відповідності теоретичних та прикладних досліджень у інженерії програмного забезпечення рівню останніх світових досягнень.

9. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	Назва модулів і тем	Форми організації навчання, кількість годин						Література, інформаційні ресурси
		Денна форма			Заочна форма			
		Лекції	Практичні, лабораторні роботи	Самостійна робота	Лекції	Практичні, лабораторні роботи	Самостійна робота	
1	Філософія науки, її предмет та проблематика	2	2	16	1		18	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
2	Методи наукового пізнання	2	2	16	1		19	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
3	Наука як тип раціональності	4	4	12		1	19	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
4	Історична зміна типів наукової раціональності	4	4	12		1	19	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
5	Класична наукова парадигма	4	4	12		1	19	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
6	Філософська рефлексія сучасного етапу розвитку науки	4	4	12	1	1	19	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
7	Соціально-гуманітарне знання та його специфіка	4	4	12	1		19	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
8	Особливості методології соціально-гуманітарного пізнання	4	4	12	1		19	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

9	Методологія наукового дослідження як підрозділ філософії науки	4	4	12	1		19	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
	Разом	32	32	116	6	4	170	

10. СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Тема заняття	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Філософія науки, її предмет та проблематика	2	
2	Методи наукового пізнання	2	
3	Наука як тип раціональності	4	1
4	Історична зміна типів наукової раціональності	4	1
5	Класична наукова парадигма	4	1
6	Філософська рефлексія сучасного етапу розвитку науки	4	1
7	Соціально-гуманітарне знання та його специфіка	4	
8	Особливості методології соціально-гуманітарного пізнання	4	
9	Методологія наукового дослідження як підрозділ філософії науки	4	

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчально-методичний посібник з філософії для аспірантів (здобувачів наукового ступеню). / укл. А.І. Бойко. Черкаси : РВЦ ЧДТУ, 2015. 54 с.

11. САМОСТІЙНА РОБОТА

Виконання самостійної роботи з дисципліни «Філософія науки та методологія наукових досліджень» передбачає написання здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії есе обсягом до 4 сторінок А-4.

Теми есе:

1. Історичні етапи розвитку науки.
2. Наука ХХ століття і початку ХХІ століття: характерні особливості.
3. Види та ознаки наукового дослідження.
4. Теоретичні та методологічні принципи науки.
5. Філософські методи та їх роль у науковому пізнанні

6. Організація наукової діяльності в Україні.
7. Загальна характеристика процесу наукового дослідження.
8. Методологія теоретичних досліджень.
9. Бібліографічний апарат наукових досліджень.
10. Способи пошуку наукової інформації.

12. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

12.1 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточне опитування (усне і письмове), тестування, есе, колоквіум, індивідуальні творчі завдання (доповіді, презентації). Методи самоконтролю.

12.2 ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Гіпотеза як форма розвитку наукового знання.
2. Дедукція як метод науки.
3. Ідеалізація як основний засіб конструювання теоретичних об'єктів.
4. Індукція як метод наукового пізнання. Індукція та ймовірність.
5. Інтерналістська та екстерналістська моделі розвитку наукового знання. Їх засади та можливості.
6. Свобода наукових досліджень та соціальна відповідальність вченого.
7. Імперативи наукового етосу.
8. Етичні проблеми публікації результатів досліджень.
9. Засади професійної відповідальності вченого.
10. Основні механізми етичного урегулювання біомедичних досліджень.
11. Метатеоретичний рівень наукового знання та його структура.
12. Методи теоретичного пізнання.
13. Методи філософського аналізу науки.
14. Методи емпіричного пізнання.
15. Моделювання як метод наукового пізнання. Метод математичної гіпотези.
16. Наукова діяльність та її структура.
17. Наукова раціональність, її основні характеристики.
18. Наукова теорія та її структура.
19. Наукове пояснення, його загальна структура та види.
20. Наукові закони та їх класифікація.
21. Некласична наука та її особливості.
22. Основні концепції відношень між наукою і філософією.

23. Основні моделі наукового пізнання: індуктивізм, гіпотетико-дедуктивізм, трансценденталізм, конструктивізм. Їх критичний аналіз.
24. Основні рівні наукового знання.
25. Основні філософські парадигми у дослідженні науки.
26. Особливості науки як соціального інституту.
27. Постмодерністська філософія науки.
28. Постнекласична наука.
29. Пост позитивістські моделі розвитку наукового пізнання (К. Поппер, Т. Кун, І. Лакатос, М. Полані, Ст. Тулмін, П. Фейєрабенд).
30. Проблема співвідношення емпіричного і теоретичного рівнів знання.
31. Критика редукціоністських концепцій.
32. Філософські засади класичної науки.
33. Філософські засади науки та їх види.
34. Експеримент, його види та функції у науковому пізнанні.
35. Формалізація як метод теоретичного пізнання. Його можливості та межі.
36. Наукові принципи та їх роль у науковому пізнанні.
37. Поняття наукового об'єкту. Типи наукових об'єктів.
38. Підтвердження і фальсифікація як засоби наукового пізнання, їх можливості та межі.
39. Інтерпретація як метод наукового пізнання. Її функції і види.
40. Системний метод пізнання в науці. Вимоги системного методу.
41. Філософсько-соціальні проблеми розвитку техніки.
42. Поняття наукової революції. Види наукових революцій.
43. Наукова істина. Її види та засоби обґрунтування.
44. Суб'єкт наукового пізнання, його соціальна природа, види і функції.
45. Наука у дзеркалі соціобіології та екології.
46. Когнітивні цінності та їх природа.
47. Філософсько-правові аспекти регулювання наукової діяльності.
48. Філософсько-методологічні проблеми інтелектуальної власності.
49. Некласична наука та її особливості.
50. Види наукового знання.
51. Критерії науковості знання.
52. Ідеали і норми наукового дослідження.
53. Сучасна наукова картина світу.
54. Філософія науки: предмет, метод, функції.
55. Предмет і структура методології науки.

56. Етичні проблеми науки.
57. Правила академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.
58. Загальнонаукові принципи та методи інженерії програмного забезпечення
59. Забезпечення несуперечливості трактування результатів досліджень загальнонауковим принципам та закономірностям
60. Методика підготовки наукових публікацій
61. Критеріїв відповідності теоретичних та прикладних досліджень у інженерії програмного забезпечення рівню останніх світових досягнень

12.3 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

ДЕННА ФОРМА

Вид навчальної роботи	Кількість балів
	<i>максимум</i>
Підготовка до семінарського заняття №1	5
Підготовка до семінарського заняття №2	5
Підготовка до семінарського заняття №3	5
Підготовка до семінарського заняття №4	5
Підготовка до семінарського заняття №5	5
Підготовка до семінарського заняття №6	5
Підготовка до семінарського заняття №7	5
Підготовка до семінарського заняття №8	5
Підготовка до семінарського заняття №9	5
Написання контрольної роботи	5
Виконання індивідуальних науково-дослідних завдань	5
Підготовка доповіді/презентації/есе за обраною темою	5
Всього	60
ІСПИТ	40
ПІДСУМКОВА СЕМЕСТРОВА ОЦІНКА	100

ЗАОЧНА ФОРМА

Вид навчальної роботи	Кількість балів
	<i>максимум</i>
Підготовка до семінарського заняття №1	5
Підготовка до семінарського заняття №2	5

Контрольна робота з дисципліни (відповідно отриманого завдання)	50
ІСПИТ	40
ПІДСУМКОВА СЕМЕСТРОВА ОЦІНКА	100

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. Методологія наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : Ліра-К, 2018. 352 с.
2. Данильян О., Дзьобань О. Методологія наукових досліджень : підручник. – Харків : Право, 2019. 368 с.
3. Добронравова І.С. Практична філософія науки : збірка наук. праць. Суми : Університетська книга, 2017. 352 с.
4. Кузь О. М., Чешко В. Ф. Філософія науки : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ, 2017. 172 с.
5. Науковий світогляд на зламі століть. Київ : Парапан, 2006. 288 с.
6. Семенюк Е. Філософія сучасної науки і техніки : підручник / Е. Семенюк, В. Мельник. Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с.
7. Сидоренко О. П. Філософія науки : курс лекцій з вивчення дисципліни для здобувачів III рівня вищої освіти «доктори філософії» спеціальності 204 «ТВППТ» денної та заочної форми навчання. Одеса : ОДАУ, 2019. 156 с.
8. Філософія науки : підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с.

Додаткова

1. Богачев А. Досвід та сенс. Київ : Дух і літера, 2011. 336 с.
2. Вернадський В. Вибрані праці / голова ред. кол. О. С. Онищенко; ред.: Л. А. Дубровіна, А. Г. Загородній; уклад. О. С. Онищенко. Т. 1, кн. 2. Київ, 2011. 583 с.
3. Вітгенштайн Л. Tractatus Logico-Philosophicus. Філософські дослідження. Київ : Основи, 1995. 310 с.
4. Галіченко М. В., Поліщук І. Є. Хрестоматія з історії та філософії науки. Херсон, 2018. 158 с.
5. Гьосле В. Практична філософія в сучасному світі / пер. з нім. Київ : Лібра, 2003. 248 с.
6. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. Київ : Юніверс, 2000. Т. I. 464 с.

7. Декарт Р. Міркування про метод, щоб правильно спрямовувати свій розум і відшукувати істину в науках / Андрушко В., Гатальська С., переклад на українську. Київ : Тандем, 2001. С.14–36.
8. Деріда Ж. Письмо та відмінність / Пер. з франц. Київ : Основи, 2004. 602 с.
9. Кун Томас. Структура наукових революцій. Київ : Port-Royal, 2001. 228 с.
10. Лой А. М. Свідомість як предмет теорії пізнання. Київ : Наукова думка, 1988. 247 с.
11. Людина в есенційних та екзистенційних вимірах. Київ : Наукова думка, 2004. 248 с.
12. Поппер Карл. Злиденність історизму / Пер. з англ. Василь Лісовий. Київ : Абрис, 1994. 192 с.
13. Ратніков В.С., Макаров З.Ю. Історія та філософія науки : хрестоматія : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Вінниця : Нова книга, 2009. 416 с. 14. Рікер П. Конфлікт інтерпретацій. *Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.* / за ред. М. Зубрицької. Львів : Літопис, 1996. С. 227 – 242.
15. Роуз Д. Дивовижні технології. Дизайн та інтернет речей.- Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2018. 336 с.
16. Світоглядні імплікації науки. Київ : Парапан, 2004. 408 с.
17. Специфіка та визначальні виміри сучасного філософсько-антропологічного знання. Київ : Стилос, 2015. 380 с.
18. Флек Л. Як постає та розвивається науковий факт. Вступ про вчення про мисленнєвий стиль і мисленнєвий колектив. Чернівці : Книги-XXI, 2019. 206 с.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України : веб-сайт. URL: <http://www.filosof.com.ua/index.htm>.
2. Книжкова палата України імені Івана Федорова : веб-сайт. URL: <http://www.ukrbook.net>.
3. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника : веб-сайт. URL: <http://www.library.lviv.ua>.
4. Наукова бібліотека ім. В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка : веб-сайт. URL: <http://lib-gw.univ.kiev.ua>.
5. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка : веб-сайт. URL: <http://library.lnu.edu.ua/bibl/20>
6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : веб-сайт. URL: www.nbuv.gov.ua

7. Національна історична бібліотека України : веб-сайт.
URL:
8. <http://www.dibu.kiev.ua/>
9. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт.
URL:
10. <http://www.nplu.org/>
11. Харківська державна наукова бібліотека України імені В. Короленка: веб-сайт. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

15. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Методи контролю – це способи діагностичної діяльності, які дозволяють здійснювати зворотний зв'язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу. Вони повинні забезпечувати систематичне, повне, точне і оперативне отримання інформації про навчальний процес. Якщо розуміти контроль широко, як педагогічну діагностику, то методи перевірки можна розуміти ширше, як методи наукового дослідження педагогічного процесу.

У процесі оцінювання навчальних досягнень аспірантів застосовуються такі методи:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.
- методи письмового контролю: письмове тестування; реферат, есе.
- методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Оцінювання роботи з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання завдань;
- повний обсяг виконання завдань;
- якість виконання завдань;
- самостійність виконання завдань;- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.